

4 فرق بین عنوان مسکر در کلام اطبا و فقها

در کلام اطبا عنوان مسکر موضوعیت ندارد و آن چیزی که برای آنها مهم است درصد الکلی هست که در مسکر وجود دارد. آنها می گویند اگر میزان الکل به فلان درصد برسد کشنده است و اگر به درصد دیگری برسد حالت دیگری مثل اغماء یا بیهوشی و یا جنون و یا حالت دیگری می آورد و آن چیزی که مهم است این است که بررسی کنند که فلان شیء چند درصد الکل دارد. ولی در کلام فقها خود مسکر موضوعیت دارد چون اگر صدق مسکر کند شرب آن حرام است و موجب حد، حال تفاوت ندارد که میزان الکل آن چقدر باشد و حتی ممکن است حتی شیء ای دارای الکل هم باشد مثل انگور ولی به صرف الکل دار بودن حرام نیست. پس آنچه که برای فقیه موضوعیت دارد عنوان مسکر بودن است لذا بحث می کنند اگر عطری که دارای مقداری الکل هست مسکر هست که حرام باشد یا نه؟ یا اگر مسکر را در آب مضافی بریزند آن را نجس می کند مثلاً اگر یک قطره خمر را در یک تانکر از شیر بریزند همه‌ی آن را نجس می کند. الکل مطلقاً مسکر نیست بلکه درجه‌ی خاصی از آن مسکر هست لذا الکل صنعتی مسکر نیست بلکه کشنده است و اگر بخواهند از الکل صنعتی به عنوان مسکر استفاده کنند از حلالی مثل آب استفاده می کنند. اگر کسی یک قطره خمر بخورد و مست شود محکوم به حد است زیرا موضوع حد، شرب مسکر است. خود سکر موجب حد نیست زیرا ممکن است با چیزی غیر از شرب مسکر مست شود مثل تریاک در حالی که موضوع حد، مستی به خاطر شرب مسکر است. سکر ولو به غیر مسکر حرام است ولی اگر به همراه شرب مسکر نباشد موجب حد نیست. و در روایت هم آمده است «الإمامُ الكاظمُ عليه السلام: إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ لَمْ يُحَرِّمِ الْخَمْرَ لِاسْمِهَا وَ لَكِنَّهُ حَرَّمَهَا لِعَاقِبَتِهَا؛ فَمَا كَانَ عَاقِبَتُهُ عَاقِبَةَ الْخَمْرِ فَهُوَ خَمْرٌ» [3] «به خاطر عاقبت خمر که سکر می باشد خدا خمر را حرام کرده است لذا سکر بدون خمر هم حرام است و البته اگر چیزی مسکر بود مقدار کم آن هم حرام است زیرا در روایت آمده است «مَا أَسْكَرَ كَثِيرُهُ فَقَلِيلُهُ حَرَامٌ» [4]»

[1] مبانی تکملة المنهاج، السيد أبو القاسم الخوئی، ج 2، ص 80.

[2] جواهر الکلام، محمد حسن نجفی، ج 42، ص 186.

[3] تهذیب الاحکام، شیخ طوسی، ج 9، ص 112.

[4] الکافی، محمد بن یعقوب کلینی، ج 6، ص 409.